

Førebbyggande helsearbeid og tverrfagleg samarbeid i kommunehelsetenesta

- Allmennlegetenesta
- Helsestasjon
- Dei eldre
- Lokal psykiatri
- Legevakt

- Per Stensland
- Sogndal 22.10.2020

Læringsmål

- Kjenne til prinsipper ved ulike typer forebyggende arbeid på individ- og gruppenivå.
- Læringsmålene innebærer å kunne jobbe forebyggende og helsefremmende i alt klinisk arbeid...
- vurderes å tilhøre felles kompetansemål og kan læres gjennom en rekke av aktivitetene knyttet til kvalitet og pasientsikkerhet, kommunikasjon, pasient- og brukermedvirkning og pasient- og pårørendeopplæring.
- Kompetansen i å jobbe forebyggende og helsefremmende i alt klinisk arbeid oppnås ved å kunne anvende et utvalg av eller en kombinasjon av metodikk tilpasset situasjonen.

Kilder

- St meld. 47. Samhandlingsreformen (2008-2009).
- Stensland P. Barn og barndom. I Hunskår S. Allmenmedisin. Oslo: Gyldendal, 2013.
- <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer>

Overordna begrep - forebygging

Helsefremmende arbeid

Ivareta helse, velvære, livskvalitet

Sykdomsforebygging

Hindre, utsette, minske konsekvens

Grupperetta helsearbeid

Kurs røykeslutt

Individretta helsearbeid

Tilpassa råd på legekantor

Folkehelsearbeid

Forebygge sykdom og fremme helse på samfunnsnivå - politikk

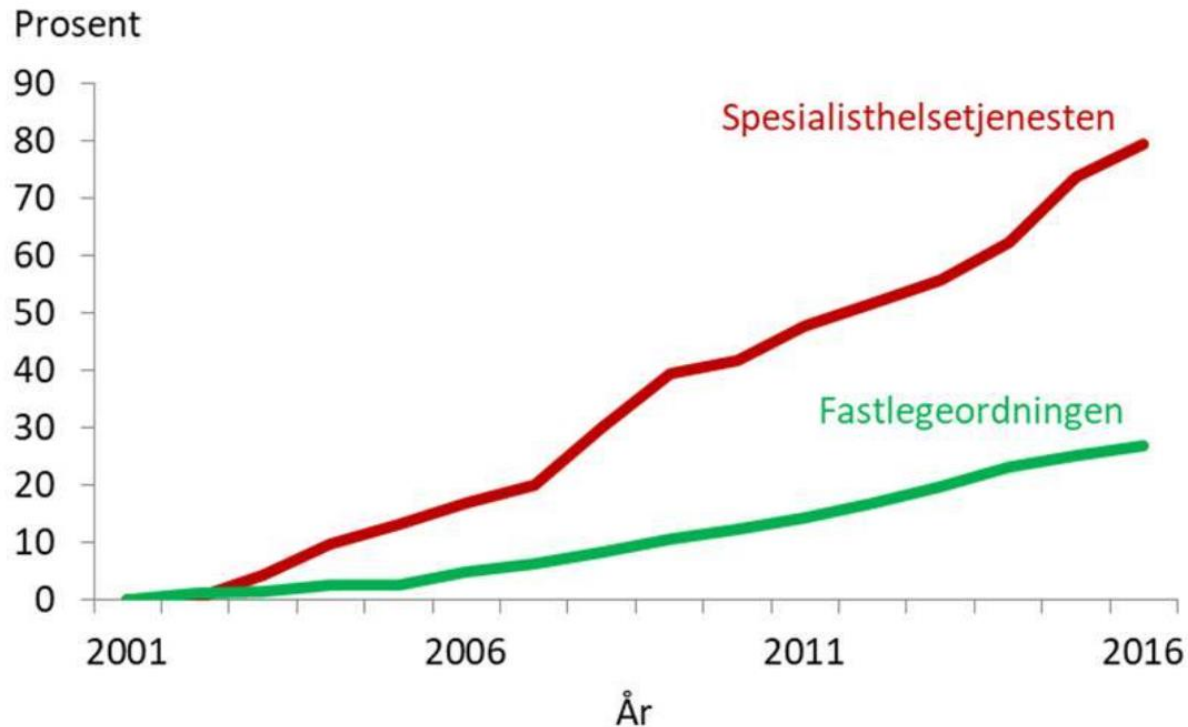
Allmennlegetenesta

- tre merkesteinar og ei varsla krise

- **Kommunehelsetenesta 1984**
  - Legetenesta inn i primærhelsetenesta i kommunen
- **Fastlegeordninga 2001**
  - Klara re definert pasientgruppe
- **Samhandlingsreforma 2012**
  - Tyngre pasientgrupper blir kommunen sitt ansvar
- **Fastlegekrise 2015...**
  - Legepopulasjonen
  - Organiseringa
  - Rekrutteringssvikt
  - Politisk utydeleg respons

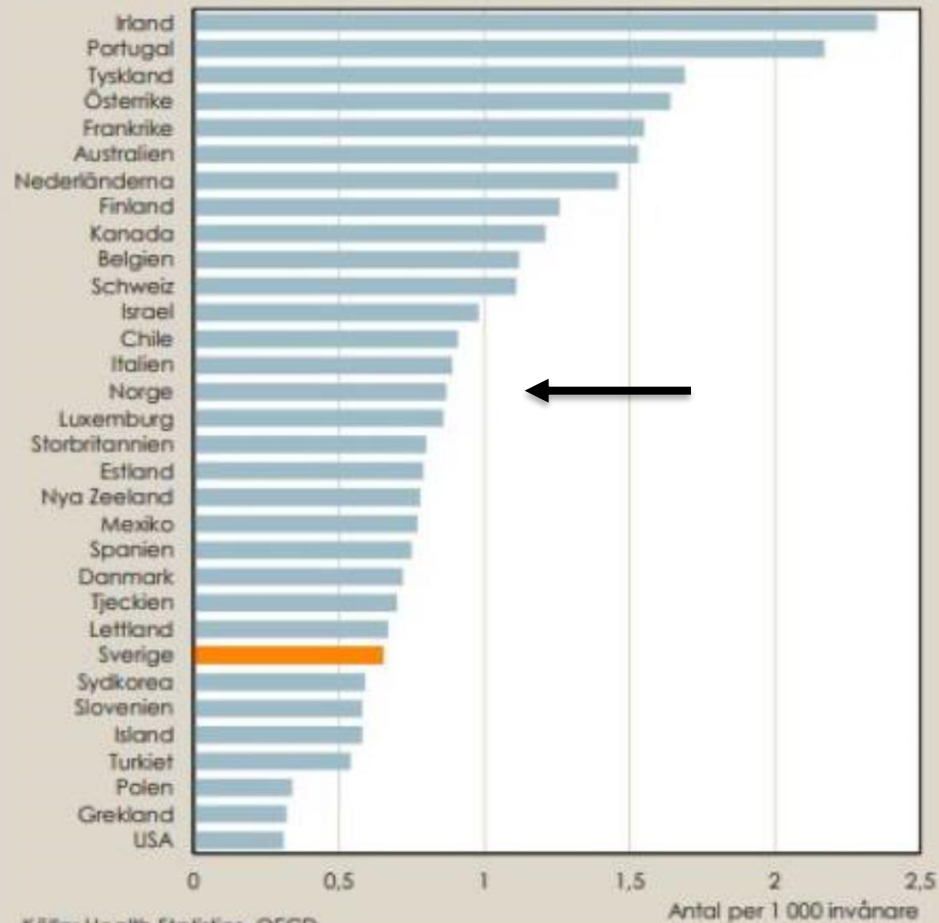
«Regjeringen vil legge til rette for at veksten i legetjenesten i hovedsak kommer i kommunene»
2000 nye fastlegar til kommunane! Bjarne Håkon Hansen
St meld. samhandlingsreformen (2008-2009)

Men vi har jo så MASSE fastlegar...?

B.7. Länder. Allmänläkare

Allmänläkare per 1 000 invånare 2013. OECD-länder som redovisat värden.

Källa: Health Statistics, OECD.

Källa: Socialstyrelsen (2017) Öppna jämförelser 2016. En god vård?

Allmenntmedisin i lokalsamfunnet

- Allmenntmedisin praktisert i en sammenheng der du kjenner pasienten, den lokale helsetjenesten og lokalsamfunnet
  - Så godt at du kan spille på, til tider være dirigent for, det orkesteret som utgjøres av den lokale hjelpetjenesten
    - helse- og omsorgstjenesten, barnevern, politi mm
- » Bildene: Eraker R

Forebygging ut fra lokale behov

- Stedet!
- Lokalisering og klinisk innhold
  - Fiskeværret sine utfordringer, ex røyk-kaffe-lite søvn-infarkt
  - Bygda med tunneler, beredskap bilulykke i tunnel
  - Drabantby – ungdom – oppvekstmiljø
- Akuttmedisin - 113
  - tilpasset avstand til sykehus
  - spesiell vekt på stabilisering og trygg transport av alvorlig syke og skadde.

» Bilde: Rune Eraker/Torgeir Gilje Lid

Barn og unge

Tverrfaglig med Helsestasjonen

- Ei teneste for alle
- Møter deg i sårbare fasar av livet, fødsel, barnealder, pubertet, svangerskap
- Tar imot alle typar problem
- Ingen stigma
- Gir råd du kan bruke sjølv - brukarmedverknad

Kvifor helsestasjon?

- Møte helsearbeidar som veit noko om vanlege vanskar hos vanlege barn
- kan tilby ADEKVAT MEROMSORG
- Tilbyr juvelen i teknisk førebyggjande medisin – **vaksinasjon**
- Helsesøster reddar fleire liv enn fastlegen

Barn i Fjorddal

- 6000 innbyggjarar

- Barn under 18 år 1380 (23%)
  - bur med aleineforelder 340 (25%)
  - Oppvekst prega av foreldres rus 50 (?)
  - Psykiske problem som kan trenge tiltak 110 (8%)
    - *Lettare plager hyppigare*
  - ADHD som kan trenge tiltak 40
  - Spiseforstyrning 30
  - Omsorgssvikt 30 (?)
  - Får hjelp av barnevernet 57
    - Årleg til barnevern 17

Sosial ulikskap – adekvat meromsorg

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Bokmål | Nynorsk | Sámeigiella

[bufdir.no](#) > [Statistikk og analyse](#) > [Barnefattigdom kommunestatistikk](#)

Tall og statistikk på barnefattigdom i Norge

Du kan søke på fylker, kommuner og bydeler i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim

Statistikk over fattigdom i Norge

I Norge bor det 5 213 985 personer, hvorav 22 % er barn. Sysselsettingsgraden er 69 %.

Nedenfor vises statistikk for Norge. Bruk søkefeltet ovenfor for å se på statistikk for fylker og kommuner.

Du kan også [se statistikken visualisert på kart](#).

Skrøpelege eldre?

Tverrfaglig med Heimesjukepleie/sjukeheim

- **Utfordringer**
  - Mange diagnoser
  - Mange medisiner
  - Vår medisinske kultur i sjukeheimen
  - For mye medisin – for lite heim
- **Overmedisinering**
- **Snitt 9! Mange 15+(+)**
- **Sjukeheimslegar, gå på eldremedisinkurs!**

Obs dersom mer enn 5!

Sjukeheimsoverlege Pernille Bruusgaard, Oslo

Aktuelle legemidler	
ron 30 mg 1 vesp	Laxoberal, drp, 10-15
rmin, 850 mg 1x2	Zopiklon, 7,5 mg, 1tn
Zok, 50 mg, 1x1	Paracet, 500 mg, 2x3
-E, 160 mg, 1x1	Movicol, pulver, 1x1
40 mg, 2+1+0	Sobril 10 mg 1x2
nolakton, 25mg, 1x2	Xerodent, 0,25 mg 1x 1-6
ip, 10 mgx1	Ved behov:
astatin, 20 mg, 0+0+2	OxyNorm, 5 mg, 1-2 x 1-
ontin, 40mg x2	Vival 5 mg 1 v/behov
rid 750 mg 1x2	Locoid, salve, 1-2 ggr
pram 10 mgx1	Viscotears, øye drp, 1 x 2
sitol 4 mg 1 t.n.	<small>Annika Kragh Ekstam 12.03.2014</small>

Ann Fam Med. 2009 July; 7(4): 293–299. doi: [10.1370/afm.1023](https://doi.org/10.1370/afm.1023)
PMCID: PMC2713149

EDITORIAL

The Paradox of Primary Care

Kurt C. Stange, MD, PhD, Editor; Robert L. Ferrer, MD, MPH, Associate Editor

Sammenliknet med spesialisthelsetjenesten er primærhelsetjenesten assosiert med følgende:

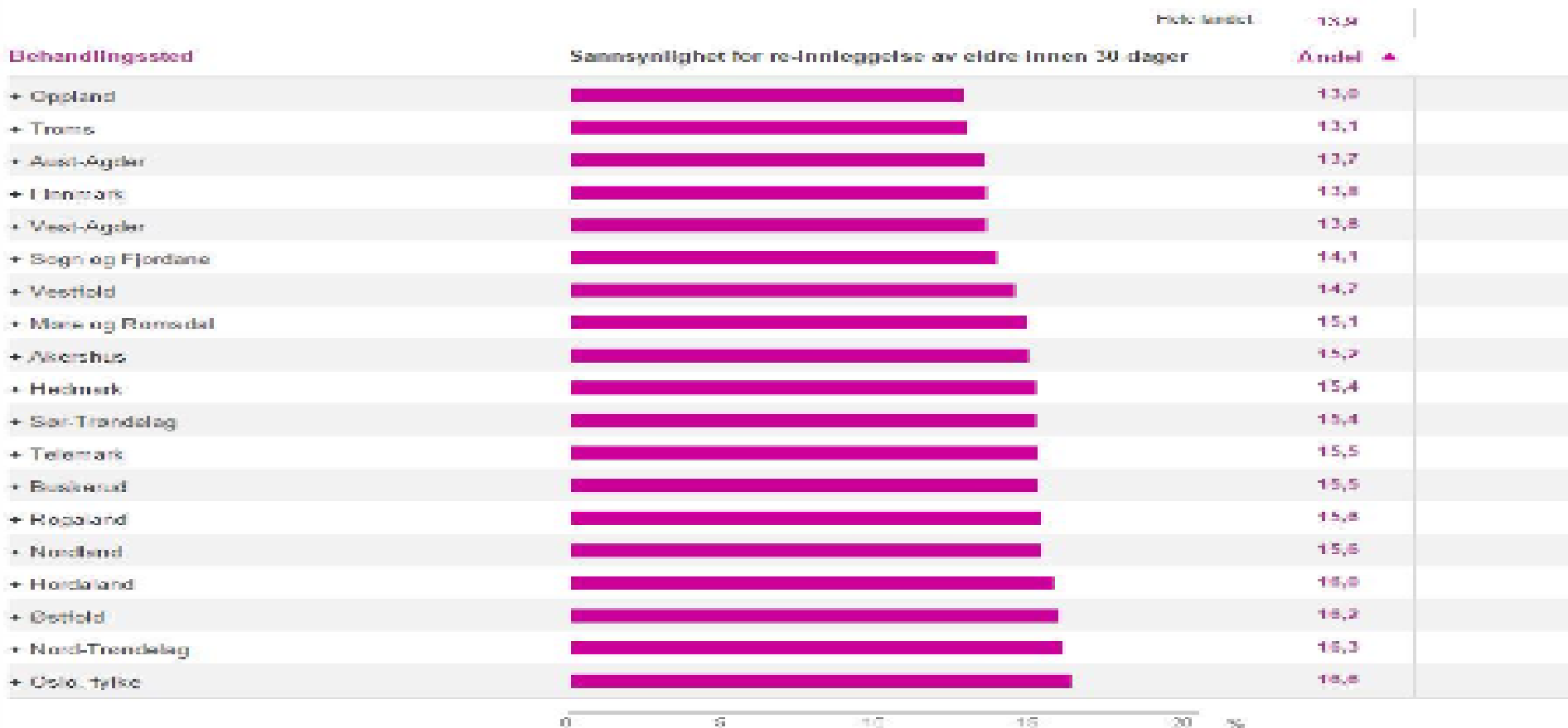
- 1) Tilsynelatende dårligere kvalitet i behandlingen av hver enkelt sykdom, men likevel
- 2) bedre kvalitet, bedre helse, større likhet og lavere kostnader for enkeltmenneske og populasjoner.

Reinnlegging blant eldre 30 dager etter utskriving per fylke

Sannsynlighet for re-innleggelse av eldre innen 30 dager

Prioriterer du de sykeste?

Ex: Personer med alvorlige psykiske lidelser

- Blant 1500 listepasienter:
- Personer med schizofrenidiagnose 7-8
- Personer, manisk-depressiv sinnsl. 10-12
- Personer med blandingsproblem
  - Årlig antall rusbehandlet
12
- Er de på venterommet?
- Hvem må du samarbeide med for å lette kontakt?

Prevalens og årsprevalens i gjennomsnittspraksis,
Hunskår 13, Sanne 01

Per Stensland, Faggruppe for allmennmedisin, UiB

Tverrfaglig samarbeid akuttmedisin

To modeller for legevakt i distrikt

- Tradisjonell modell
- Desentralisert legevakt
- Desentralisert ambulanse – samlokalisert
- Ex Finnmark

Teamtrening: Alta trener fast kvar måned frå 2007

Lege – medarbeidarar, ambulansesarbeidarar

Ein annan modell – legevaktsentral

- Eks: Sogn og Fjordane, Valdres, Gudbrandsdalen mm-
- Kvifor
  - Stor utfordring knytt til rekruttering og vaktbelastning
  - Nye kompetansekrav i i akuttmedisinforskrifta
- Etablering av store legevaktdistrikt

Modellutprøving: Legevaktspilot

- Sogn og Fjordane, Romsdal
- Samarbeid mellom kommune og helseforetak
- Ulike nivå
  - Nivå 1: Forsterka legevaktsentral med lege som er spesialist
  - Nivå 2: Legevakt, bakvakt plassert i den forsterka legevaktsentralen
  - Nivå 3: satellitt som består av sjukepleiar eller ambulanspersonell, skal kunne kommunisere med bakvakt via kommunikasjonsteknisk utstyr

Forebyggende og tverrfaglig

- Allmenntmedisin praktisert i en sammenheng der du kjenner pasienter, den lokale helsetjenesten og lokalsamfunnet
- Så godt at du kan spille på, til tider være dirigent for, det orkesteret som utgjøres av den lokale helse- og omsorgstjenesten
- Og blir mer effektiv lege

